

Jutranja izdaja.

168. številka.

V Ljubljani, v sredo, dne 13. juliju 1910.

Cena 4 vinarje.

Letnik XLIII.

SLOVENSKI NAROD

Jutranja izdaja v Ljubljani:

vse leto	K 12—
pol leta	6—
" 3—	
četrt leta	3—
na mesec	1-10

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5. (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zjutraj.

Pesamezna številka 4 vinarje.

Inserati: 65 mm široka petit vrsta 14 vin. Pri večkratni inseriji po dogovoru.

Na pismena naročila brez istodobne vposlatve naročnine se ne ozira.

Jutranja izdaja po pošti za Avstro-Ogrsko:

vse leto	K 18—
pol leta	9—
" 3—	
četrt leta	4-50
na mesec	1-60
Za inozemstvo celo leto	28—

Upravništvo: Knaflova ulica 5. (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Najnovejše vesti. — Brzojavna in telefonska poročila „Slov. Narodu“.

Šusteršič hoče odnehati?

Dunaj, 12. julija. Po listih kroži poročilo o nekem razgovoru, ki ga je imel dr. Šusteršič neznano kje in s kom o notranjepoličnem položaju. V tem razgovoru je dr. Šusteršič trdil, da težišce situacije pred odgovitvijo poslanske zbornice, ni bilo v načrtu o italijanski pravni fakulteti, nego v finančnem odseku. Kakor znano, se je pa vlada v svojem oficijskem komunikatu povodom odgovitve poslanske zbornice ravno napisno izrekla, da je namreč zaradi fakultete poslala parlament domov. Politični krogi komentirajo zgoraj omenjeno izjavo dr. Šusteršiča tako, da so slovenski klerikaleci pripravljeni odnehati. Klerikalna »Reichspost«, ki ima najtesnejše zveze s slovenskimi klerikalci, je to danes tudi izrecno povedala. Čuje se pa, da ekrog »Reichspost« zbrani krogi celo že vedo, pod katerimi pogoji bi bili slovenski klerikaleci pripravljeni odnehati od obstrukcije in dopustiti ustanovitev italijanske fakultete, ne da bi Slovenci dobili kako kompenzacijo za to.

Dopolnilne volitve na Moravskem.

Brno, 12. julija. V volilnem okraju Přibor na Moravskem je pri dopolnilni volitvi za deželní zbor po českem agrarcu, Ninku, zmagal danes pater Horák (klerikalec) proti agrarcu Bayeru, in sicer s 1310 glasovi proti 1180. Klerikalna agitacija je bila kolosalna. Sam nadškof Bauer se je te agitacije udeležil na ta način, da se je odpeljal med volilno agitacijo birmovat v kraje tega volilnega okraja.

Adresna debata v ogrskem državnem zboru.

Budimpešta, 12. julija. Danes je govoril poslanec Štefan Tisza, kateri je v svojem govoru razpravljal o ogrskem narodnostenem vprašanju. Trdi, da je življenskega interesa avstro-ogrsko monarhije, da obdrže na Ogrskem Madžari večino. V svojem govoru se obrača posebno proti federalističnim tendencam Slovanov, ki bodo po njegovem mnenju s svojim postopanjem izkopali monarhiji prezgoden in nečasten grob. Poudarja, da nemadžarski narodi na Ogrskem sistematično delujejo na to, da je ostala Evropa poučena o madžarskem postopanju le s slabe strani, nad katero se potem evropska javnost zgraža. To politiko zasledujejo nemadžarski narodi samo radi tega, ker še niso prišli do tega, da je bila ogrska država ustanovljena samo od enega naroda, namreč od Madžarov in da se ima za cel svoj razvoj samo temu narodu zahvaliti. Nemadžarski narodi se smejo razviti na Ogrskem samo v okvirju, ki je dopuščen na podlagi državnoustavnih ogrskih zakonov in naloga vlade je, da kar najstrožje nastopa in postopa proti agitatorjem in agitacijam, katerih namen je, te meje prekoraci. Ta agresivni govor bivšega

ministra je napravil na nemadžarske poslance najslabši utisk in upanje, da bi sodelovali z Madžari slovanski, rumunski in nemški poslanci, je radi tega govora šlo skoraj po vodi.

Najetje posojila na Ogrskem.

Budimpešta, 12. julija. Vlada je predložila zbornici načrt glede najetja posojila v skupnem znesku 650 milijonov krov. Pokritje tega posojila naj bi se izvršilo s 4% rentnimi obligacijami, bodisi v kronski veljavni, bodisi v denarni veljavni kake druge države. — Vzrok za najetje tega posojila je: 1. Da se odpravi pomanjkanje železniških vozov, ki se radi vedno večjega prometa danzadnem veden boj občuti. Ker je letošnja žetev posebno dobra, je vlada že naročila 2100 novih železniških vozov. 2. V pokritje obresti najetega posojila iz leta 1906 do 31. decembra 1910. 3. V pokritje onih izdatkov, ki so nastali vsled zakonov, ki so se sprejeli v zadnjem času.

Boromejska enciklika na Ogrskem.

Budimpešta, 12. julija. Višja katoliška duhovščina se trudi, da bi izbrisala med ogrskim prebivalstvom utisk, ki ga je napravila objava znanje boromejske enciklike v pastirskem listu, in sicer s tem, da trdijo, da se je to zgodilo že 9. junija, torej v času, ko še ni bila enciklika razglašena na Nemškem. Pod vplivom teh navajanj in pa vsled energičnega nastopa vlade, je razburjenje nekoliko peleglo. Prihodnje dni pa se bo o zadevi razpravljalo v ogrskem državnem zboru in ogrski protestanti pripravljajo veliko akcijo, ki bo po njih mnenju imela isti uspeh, kakor svoj čas na Nemškem uprizorjena tozaddevna akcija.

Madžarska nasilnost v Bosni.

Sarajevo, 12. julija. Nastop v bosansko-hercegovskem saboru zoper nasilnost Madžarov, ki so na bosanskih železnicah utihotapili madžarske napise, je napravil velik utis. Ogročenje proti pritepenim Madžarom in Nemcem, ki so itak skoro sami pustolovci ali sleparji, je splošno. Čuje se, da pride v saboru še do prav resnih pogovorov o teh vladnih protežirancih.

Ponesrečena vožnja z zrakoplovom.

Dunaj, 12. julija. Poskus trajne vožnje z zrakoplovom »Libandi« se je danes zopet ponesrečil; radi defekta pri motorju, se je moral zrakoplov po 15 minutah zopet spustiti na tla. Kakor znano, prevzame vojaška oblast ta zrakoplov, ako se mu ponesreči vsaj 10 ur trajajoča vožnja.

Slovenci v Belgradu.

Belgrad, 12. julija. Danes so si slovenski izletniki ogledali kraljevski park. Dvor jim je priredil bogat zajutrek. Izletnike je prišel obiskat v park prestolonaslednik Aleksander z raznimi dostojanstveniki in si dal predstaviti gospo dr. Tavčarjevo in nekatere druge dame in gospode

ter se z njimi razgovarjal jako ljubezni, povprašujuč jih o posamičnostih njihove domovine.

Belgrad, 12. julija. Slovence, mudeče se v Belgradu, so prišli iz Sofije pozdraviti tudi došli udeležniki slovanskega kongresa grof Boibrinskij, Gizički in Gučkov.

Sokoli v Sofiji.

Sofija, 12. julija. Včeraj se je vršila tekmovalna telovadba med bolgarskimi Junaki in russkimi Sokoli. Čehi in Hrvati ter Sokoli drugih slovanskih narodov se tekmovalne telovadbe niso udeležili. Zvezčer se je vršil v »Slovenski besedi« slavnostni obed na čast Sokolom in Junakom, nato pa v mestnem parku velika vrtna veselica, ki je bila naravnost velikansko obiskana.

Huda toča v Mariboru.

Maribor, 12. julija. Včeraj po polnem smo imeli silno nevihto, tekom katere je mahnila tudi čez vzhodni del mesta in bližnjo okolico huda toča. Vihar je bil v meljskem predmestju tako hud, da je ruval drevesa iz tal in lomil kostanje. Vrste in vinograde je toča grozno poškodovala.

Štrajk s stradanjem.

Trst, 12. julija. Zadeva radi štrajka s stradanjem, o kateri so počeli nekateri listi, je sledenča: Ne-kako pred 14 dnevi arretirani obdolženci veleizdaje, so hoteli vpraviti štrajk s stradanjem, da bi na ta način preiskavo pospešili. Pretečeno nedeljo sta dva od osmljenih tudi res pričela s tem štrajkom, toda to svojo namero sta že včeraj popoldne opustila. Ostali osmljenici pa se te namere niso poslužili.

Boj proti mesarjem na Ogrskem.

Budimpešta, 12. julija. Tudi na Ogrskem se je začel boj proti mesarjem, odnosno cenam mesu. Razširjanje se letaki, ki pozivljajo gospodinje, naj se organizirajo v boj za znižanje mesnih cen.

Zetev na Ogrskem.

Budimpešta, 12. julija. Danes popoldne je izdal poljedelsko ministrstvo tretje poročilo o letošnji žetvi, ki se sme smatrati kot zaključno in definitivno. Po tem poročilu se je pridelalo letos 54'84 milijonov meterskih stotov pšenice, proti 32 milijonom lanskem leta. Rži se je pridehalo 16'04 milijonov meterskih stotov, dočim se je lansko leto niti 16 milijonov ni. Ječema se izkazuje 14'64 milijonov meterskih stotov in ovs 11'948 milijonov meterskih stotov.

Smrtna obsodba.

Ljubljana, 12. julija. Pred tukajnjim poročnim sodiščem je bil danes obsojen na smrt na vešalih premogar Pribil iz Češkega, ki je umoril in oropal dne 1. aprila pri Judenburgu neko starinarico.

Zarota v Carigradu.

Carigrad, 12. julija. Včeraj so zopet arretirali 62 oseb radi udeležitve pri odkriti zaroti reakejonarjev.

Volilna reforma na Francoskem.

Pariz, 12. julija. Včeraj se je izvolila v poslanski zbornici posebna komisija, ki naj izdela načrt, po katerem naj se izvede volilna reforma na Francoskem na podlagi splošne in enake volilne pravice. V komisiji je večina, ki se vnema za proporcionalni sistem.

Kolera na Ruskem.

Petrograd, 12. julija. V Ruščku je obolelo v enem samem mesecu na 2000 oseb na koleri. V Jekaterinoslavu je obolelo 180 oseb, od katerih jih je umrlo 66. Med ondotnimi delavec v rudo- in premogokopih vlada radi tega prava panika. Delo zapuščajo brez vsake odpovedi in beže pred bolezni. V okrožju Rječik je prišlo radi tega do velikih nemirov med kmetskim prebivalstvom. Ko je prišel zdravnik v kraj Ruščka, so kmetje takoj zahtevali, da se mora odstraniti. Ker se pa tej zahtevi zdravnik s svojim spremstvom ni uklonil, so kmetje napadli bolnišnico, razbili vse medikamente in hoteli ubiti tudi zdravnika ter sanitetno odposlanstvo. Le z največjim naporem so rešili zdravnika in njegovo spremstvo. Tudi iz drugih gubernij se poroča o številnih pojavih bolezni.

Kretsko vprašanje.

Carigrad, 12. julija. Današnji izredni ministrski svet je razpravljal o predložitvi suveritetnih pravic na Kreti in o vprašanju, kaj je v tej zadevi še storiti. Dva člana bojkotnega komiteja sta bila poklicana v ministrstvo in pozvana, naj komite deluje na to, da se odneha s protigrškim bojkotom.

Carigrad, 12. julija. V vseh turških listih se pojavlja pesimizem radi dogodkov na Kreti. Prav nič namreč ne upajo, da bi mirno zborovanje narodne skupščine in sklep, da se prepusti Mohamedance k zborovanju, kaj pripomogla k miru.

Carigrad, 12. julija. Razglasa se, da se bo protigrški bojkot kljub prevratu na Kreti še nadaljeval in da se ga ne namerava opustiti, četudi vlada deluje na to, da preneha.

Nemiri v Perziji.

Teheran, 12. julija. Višja duhovščina je izdala na ljudstvo oklic sledče vsebine: »Že dalj časa sem se pod pretezo prijateljstva vsliljejujoči v Perzijo, ki si na tihotapski način pride zaupanje ljudstva, da ga potem do skrajnosti izkoriscajo. Skrajni čas je že, da se tem tihotapcem zakliče: »Vun iz naše dežele!« Končno se pozivlje ljudstvo, da v tej zadevi enotno postope. — Bati se je, da bo ta oklic izval nove nemire in težkoče v Perziji.

Vročina v Severni Ameriki.

New York, 12. julija. Vročina še neprestano traja dalje. V New Yorku sta danes umrli 2 osebi na solnčarici, v Filadelfiji 8 in v Pittsburghu 3 osebe.

„Miri“ in dr. Brejcu.

Zadnji »Mir« poroča, da napravi v bekštajski občini »Schulverein« šolo ter pristavlja: »S tem kramom bodo Slovenci vsaj sedaj spoznali, da se gre za obstoj ali neobstojo, to je za narodno življenje ali smrt tukajšnjega dobrega in delavnega slovenskega prebivalstva. Uvideli pa bodo tudi, da bo gospodarska odvisnost od Nemcev vedno večja, z eno besedo: Slovence se hoče spraviti v tisto stisko, iz katere sledi narodna in gospodarska smrt. Nemški šulferaju hoče izpodriniti od sedmoga stoletja tukaj živeče Slovence... Pomemben miglaj je pa tudi slovenskim strankam, da na Koroškem niso tla za prepis, ampak za delo.« — Pošteni dopisnik je mislil s tem dregniti Brejeve ruvarje, a »Mir« je enostavno pripomnil: »Zapomnite si to, liberalci! razdiralec!« Sedaj pa poglejmo, kdo je razdiralec. Ko je »liberalna« Ciril - Metodova družba izvedela za nevarnost, še preden se je »Schulverein« kaj sanjalo, je bila takoj pripravljena, ustanoviti v bekštajski občini (v Diči vasi) trirazredno šolo ter je že tudi stavbišče kupila. Pri tem družba ni vprašala, ali so prebivale liberalci ali klerikale. Ko pa je izvedel dr. Brejc za blago namero družbe, je pisal ondostenemu najvplivnejšemu možu ter ga svaril k opreznosti napram družbi. Neki duhovnik, dr. Brejčev pristaš, pa je še izjavil, da družba ne bo dobila za svojo šolo katehetu med slovenskimi duhovniki. »Schulverein« bodo seveda takoj na uslužbo! Sedaj pa slovenska javnost sodi, kje so razdiraleci in koliko odkritosrčnosti je v »Mirovič« jeremijadah.

Vabijo jih v cerkev.

Pri pridigah v šenklavški cerkvi pogrešajo žensk. Na nedeljskem shdu v »Unionu« je župnik Kalan vabil slovensko ženstvo, naj vendar hodi k pridigam v šenklavško cerkev. Toda mi ne razumemo tega župnika, kako more zahtevati od našega narodnega ženstva, da bi hodilo v cerkev. Saj vendar glasilo ljubljanskega škofa, »Slovenec«, napoveduje, da se bo to narodno ženstvo dejansko napadlo in pometalo iz cerkve. O narodnem ženstvu pravi »Slovenec«: »Takih jaz še v cerkev nisem pustil. Pred vratmi so morale ostati. S prižnico sem jih po imenu ožigosal! Ko bi jaz bil danes ljubljanski škof, bi drugače govoril z njimi!« Kaj je to drugega, nego hujskanje? Vsa ka naša narodna žena, ki prestopi prag cerkve, bo kmalu v nevarnosti, da se jo po imenu napade s prižnico, ter zasramuje, da pride kak cerkev-

ni hlapec, ter jo na povelje škofovo vrže iz cerkev, ali pa morda sam škof s svojo zakrivilo palico. Toda pes drugam tako moli. Župnik Kalan dobro ve, da je ravno narodno ženstvo bilo jako radodarno in da so razne cerkevne naprave ravno iz rok narodnega ženstva dobile največ darov. In po teh denarcih jokačo. Naše ženstvo se je začelo zavedati, da so s tistimi darili, ki jih je dalo za razne cerkev, misijone, znamenja itd., podpirali predvsem tisti faktorji, ki sedaj na nizek in podel način sramote in blate ravno to ženstvo. In prav je, da so naše narodne ženske začele izvajati potrebne konsekvence. Tudi mi pravimo, naj naše narodno ženstvo rajše daruje tiste denarje, katere je namenilo za podpiranje raznih duhovniških naprav, za našo obmejno slovensko deco in za druge, ljudstvu koristne naprave. In večje bo njegovo zaslужenje — pred Bogom in ljudmi!

Donesek k zgodovini korupej.

Na Dolenjskem je bilo razpisano nadučiteljsko mesto za Št. Vid. Kraj je lep in ob železnici, zato je bila tudi vojska huda. Kompetentov je bilo na izbiro. Zmagal je neki protégé nadzornika - Slomškarja, ne glede na to, da so bili tudi starejši prosileci. Kvalifikacija pa se dandas pri toliki pravičnosti niti ne upošteva. Protekeija, pa pismen reverz, ki se ti pošlje v podpis, sta odločilna. Podpiši reverz — služba je tvoja, pa če bi bilo tudi sto starejših in značajnih kompetentov pred teboj. Jako bi nam ustregel, če bi kdo za zgodovino korupej — ki obeča biti prav obširno delo — poslat še prepis tistega reverza, ki ga je gotovo sestavil kak rimski dohtar.

Bog povrni — in zaslepljeno ljudstvo!

Škofovo glasilo prinaša med dnevni novicami zahvalo »Kranjski šparkasi«, ker je darovala iz ogromnih dobičkov slovenskega denarja borih 200 K »Delavskemu bolniškemu in podpornemu društvu v Tržiču«. — »Slovenec« zaključuje zahvalo z vzklikom: »Bog povrni!«, pozabili pa so pristaviti: »In zaslepljeno slovensko ljudstvo.«

Nemčurski napad v Hrastniku.

Nemci so se zopet za eno stopnjo povzdignili, napadati so jeli žene. Kakor znano, je bila preteklo nedeljo na Dolu pri Hrastniku veselica, katere se je udeležila tudi rodbina G. izsteklarne. Vračajoč se domov, je bila ta rodbina napadena od Nemcev, katerih pristno nemštvu pričajo imena Zupan, Pire itd. Pri tem je nekdo udaril gospo G. v prsi, da je padla

najaz na hrbet. Sokolsko - požarnobrambovski izprevod je bil od Nemcev mnogokrat fotografiran. Pa menda ne zato, da bi nekatere — denuncirali!?

Zalost in veselje borovniškega mesarja.

Iz Borovnice se nam piše: Ravno 1. julija t. l. se je poslavljalo od nas naš med vsemi najbolj priljubljeni Joško. Ta pobožni sin vrlega očeta nas je zapustil in je šel daleč, daleč na Dolenjsko v neki samostan. V naših sreih je po njegovem odhodu nastala velika žalost in bilo nam je dolgčas po njem. Še hujši udarec je bil ta odhod za njegovega očeta, ki je predstojnik cele občine, vrh tega pa še mesar in vnet klerikalec. Odhod njegovega ljubljene sina ga je tako bolel in vlival v njegovo dušo toliko gorja, da si svojih bolečin ni mogel drugače olajšati, kakor s tem, da je takoj podražil meso za 8 vinarjev pri kilogramu, tako da je zdaj celo občina z njim jokala. Čez osem dni pa je iz mesarjevega sreca izginila vsa žalost in tuga in v duši njegovi se je naselilo rajske veselje. Ljubljeni sinko se je zdrav in vesel vrnil domov. Kaj je naravneje, kakor da je hotel celo občini pokazati, kaka radost je v njegovi družini nastala vsled sinove vrnitve. In zopet je podražil meso za štiri vinarje pri kilogramu. V osmih dneh je bilo občinstvo deležno dvakratnega podraženja mesa. Delilo je torej žalost in veselje s svojim mesarjem, in je nesreča le ta, da minejo mesarju vzroki za žalost in veselje, podražena cena mesu pa ostane. Občinstvo bo moralno torej paziti, da mesarjevega sina ne popade zopet hrepenenje po samostanu, sicer zna — ker ima mesar še več otrok — postati sčasoma meso v Borovnici tako draga, kakor žafran, zlasti ker je sedanjem mesar edini v Borovnici. Borovničani prosijo tihega sožalja!

Realno poslopje v Ljubljani.

»Nemška šparkasa« hoče realko postaviti pod kap, da bi v realnem poslopu nastanila nemško gimnazijo. Kakor čujemo, se je šparkasa, predno je storila svoj sklep, vreči realko na cesto, dogovorila z deželno vlado, ki ji je dala zagotovilo, da ostane realka tako nemška, kakor je sedaj, četudi ne bo več v hiši nemške šparkase, nego ji bodeta morala mesto in dežela plačevati prostore. Deželna vlada in šparkasa torej menita, da morata dežela kranjska in mesto Ljubljana brezpogojno skrbeti za prostore in tene potrebščine, in napoled morda še za to nemško realko sezidati na svoje stroške novo palatō. Kaj pa, ko bi se deželna vlada in

»Kranjska šparkasa« motili? Kaj pa, če bi dežela kranjska in mesto Ljubljana rekli: »Mi hočemo, da se realka tako in tako uredi in potem bomo preskrbeli prostore, če pa tega nečete, pa zaprite celo butiko!«

Hudi boj za krajni šolski svet v Toplicah pri Zagorju

se je končal, in sicer z zmago Slovencev, kajti nasproti štirim Slovencem stojita samo dva nemčurja. To je po občinskih volitvah drugi udelec, katerega je zadobil v Zagorju nemški »Drang nach Süden«, kajti podrl se je zopet en steber tistega mostu, kateri naj veže Nemčijo z Jadranskim morjem. Tu naj sledi kratek popis tega boja: Lansko leto (poln) bi se moralno vršiti v krajnjem šolskem svetu (takrat Schüller, Robavs in Walla) predpisano izzrebanje, katero se pa ni vršilo. To poln je pa okrajni šolski svet ukazal popolnoma novo volitev za krajni šolski svet v Toplicah, kljub temu, da je bil Peter Robavs po božjih in človeških zakonih še vedno član šolskega odbora. Volitev se je vršila in izvoljeni so bili sami nasprotniki Slovencev. Zoper to volitev so se pritožili župnik, Robavs in namestnika Bajcer in Cencelj. Zahtevali so, da stopita na izpraznjena mesta Bajcer in Cencelj vstopiti kot odbornika v krajni šolski svet, a Robavs naj ostane naprej v odboru. Po dolgem boju je vrgel okrajni šolski svet puško v koruzo ter se udal pravični zahtevi. Od sedanjega odbora pa pričakujemo, da bode ravno tako spretno, kakor je branil svoje pravice, znali tudi uporabljati svoj zakoniti vpliv in svojo moč v prid šole in slovenskega naroda.

Iz sodne dvorane.

Okraino sodišče Ljubljansko.

Ukradeni puran. Ponosno je hodil okoli hiše, šopiril se je kakor bi bil ves svet njegov, ošabno se je oziiral na okrog — ni pomislil, da »dolgovost življenja našega je kratka«. Ko se je Hittijev puran na domačem dvorišču na Selu najbolj veselil svojega življenja, je že Uršula Dolinarjeva, 46letna delavčeva žena, brusila nož, ki je napravil konec na depolnemu puranu. Ker pa do purana Uršula Dolinarjeva ni imela nobene pravice, se je morala zagovarjati včeraj pred okrajinom sodiščem.

LISTEK.

Zaljubljeni kapucin.

Vesela povest iz ljubljanske preteklosti.

VI.

V hiši polslepe in polgluhe ženice v Pasji ulici je vladalo zadovoljstvo. V kuhinji je sedela posestnica sama in poljubovala masten škapulir, ki ji ga je izročil gospodski človek, češ, da ji ga pošilja pater Angelik v zahvalo, ker je na njegovo prošnjo v pozni nočni uri vzela tujo žensko pod streho. Ta gospodski človek, ki je rekel, da je brat tuje ženske, je starki tudi povedal, da je škapulir posebno dragocen, ker je v njem zašite nekaj dlake tistega kozla, ki je na gori Libanon, ko se je Judež obesil, tako meketal, da so se tresli stolpi v Damasku. Ženica je bila srečna in vesela tega škapulirja, spoštljivo ga je stiskala na sreč in v duhu blagoslavljal daritelja patra Angelika.

Med tem je pa tuji gospodski človek sedel v njeni sobi in na kolenih mu je sedela ubegla nunica in oba sta se poljubovala, se smejala in objemala v neskončni sreči.

Vmes sta se tudi menila o svoji prihodnosti in delala načrte, kaj jima je storiti.

»Najprej si moram zagotoviti kak zasušek,« je menil Angelik. »Nekaj denarja imam in za nekaj časa sva brez skrbi. Ali misliti je na prihodnjost... E, če bi jaz še kaj drugega znal kot samo tercijalke za norma imeti, bi že šlo. Tako bo pa težko.«

»Saj si vendar študiran človek,« je pripomnila Adelgunda.

»Ah, lepo te prosim! V šolo sem pač hodil, učil se pa nisem nič. Zmerom sem mislil, da me bo pamet že tako srečala brez učenja. Zdaj se pa kesam. Ko bi smel vsaj povedati, kdo da sem. Pa ne smem. Skrivati se morava, drugače bi naju vtaknili zopet v samostan in to bi bila nesreča vseh nesreč.«

Kar žalosten je postal Angelik in povesil glavo. Toda le za trenotek, zakaj Adelgunda ga je prijela za obe ušesi in mu dala tako gorak poljub, da je hipoma pozabil na vse gorje.

»Bo že kako šlo,« je rekel nekako prešerno. »Dokler boš ti pri meni, ne izgubim poguma. Tu ne moreva ostati, kajti babnice bodo hitro izvedele, da je ušel pater Angelik in da je izginila sestra Adelgunda. Premislil sem že vse in napravil svoj načrt. Nastopiti morava seveda kot tujca in ker nimava poročnega lista, se bodeva izdajala kot brat in sestra. Rekla bodeva, da sva doslej živelna na deželi.«

Adelgunda je bila z vsem zadovoljna.

»Izročam usodo svojega življenja tvojim rokam, moj zlati kapucinček,« je rekla nežno in je svoje mehke roke ovila Angeliku okrog vrata.

»Jaz te ljubim in upam, da postanem srečna s teboj.«

Združila sta se v vročem, dolgotrajnem poljubu.

»Zdaj pa na delo,« je vzkliknil Angelik in se sredi sobe široko razkoracil. »Jaz pojdem kupit kovčeg in nekaj obleke in perila, potem poiščem stanovanje in pridev potlej z vozom po tebe, kajti v tej obleki, ki sva si jo izposodila, ne moreš na cesto. To je za danes najino opravilo. Zvečer pa pojdeva v »Pekel«, da vidičiva, kako se ljudje dobro imajo in da se kaj lepega naučiva.«

Angelik je svoj namen brez težav izpolnil. Preskrbel je sebi in Adelgundi, kar sta potrebovala in tudi stanovanje je našel prav primerno v Križevniških ulicah.

»Ko bi imel kaj več denarja, bi si že še drugače pomagal,« je modrovale sam pri sebi. »Kar za barona bi se izdal in bi že prišel do kakega boljšega kruha. A denar mi kar kopni pod prsti in varčevati bom moral, kar se bo dalo, drugače pride lahko v stiske.«

Preselitev je šla hitro iz rok. Adelgunda je bila sicer nekak neugodno presenečena, ko je zagledala skromno sobo, ki jo je bil Angelik najel, a pomirila jo je Angelikova obluba, da se bo kmalu vse obrnilo

na bolje in da bo imela lepo stanovanje in kuharico in hišino in na zadnje celo kočijo.

Adelgunda se je dala toliko laglje pomiriti, ker je bil Angelik zanjo kupil obleko, ki sicer ni bila več nova, a tako lepa, da je bila Adelgunda z njo jako zadovoljna. Izposodila si je pri sosedi šivalne potrebščine in se takoj lotila dela, da popravi na obleki kar je bilo potrebno, da bi ji bolje pristojala.

Angelik je sedel kraj nje in je razmišljeval, kako naj bi se imenoval, kajti strah, da ga ločijo od Adelgunde in ga zopet vtaknejo v samostan, je bil tako velik, da bi za nobeno ceno ne bil izdal svojega pravega imena. Napisel je izmed izkaznic, ki jih je imel, izbral papirje, glaseče se na ime nekega umrlega tovariša in sklenil, da za Adelgundo sam napravi krstni list, saj si je bil že v samostanu preskrbel potrebnih tiskovin za take slučaje. Zavedal se je sicer, da te izkaznice ne bodo popolnoma zadostovala, a upal je, da si ž njimi pomaga vsaj v sili.

V mraku je šel z Adelgundo na izprehod.

»Prvič v svojem življenju grem kot gospod na izprehod. Še nikoli nisem z nobeno mlado žensko javno nastopil. Kar na Cojzov vrt pojdiva. Tam se v mraku izprehaja vsa ljubljanska gospoda in midva, Špelica, se bodeva med njo pomešala. Škoda, da te ne morem voditi pod pazduh!«

Kot priči sta bili poklicani delavče na žena Ema Kamnarjeva in Ivana Prelovškova. — Uršula Dolinar, ali ste res vzela lani oktobra Hittiju purana? — Res sem ga vzela; po veži je letal, pa sem ga vzela. Jaz sem ga zaklala, ona (Ema Kamnar) pa ga je osnažila. — Kdo ga je pa pojedel? — I, vsaka pol. — Ema Kamnar, ali ste res vzela od Uršule Dolinar pol purana? — Res sem ga vzela. — Pa ste vedela, da je ukraden? — I, seveda sem vedela! — Okrajni sodnik je odmeril Uršuli Dolinarjevi zaradi prestopka tativne 3 dni, Ema Kamnarjevi pa, zaradi soudležbe, 2 dni zapora, povrh pa še vsaki po en post. Ker sta en dan predobro jedli — bova pa enkrat malo siabeje — je končala Uršula Dolinarjeva.

Po krivem obdolžen. V novozgrajeni hiši uradniškega kons. društva v Hilserjevi ulici je bilo zadnjič opoldne pobitih več šip. Sam je padel na I. Spacierja, delovodjo neke tukajšnje steklske firme, ki je v oni hiši prevzela steklska dela; obtožnica trdi, da je Specier iz hudonosti pobil tiste šipe. Obravnava se je vršila deloma že zadnjie, pa se je morala preložiti, ker je bil Spacier tako razburjen, da ga ni bilo mogoče zaslišati. Včeraj se je obravnavata nadaljevala, priče pa niso mogle povedati proti Spacierju nič pozitivnega; zato je izrekel sodnik oprostilno razsodbo.

V silobranu. V Sp. Kašlju so zadnjič delali neki delaveci, pri njih je bil poslovodja Mat. Gleis. Sporekel se je nekoliko s posestnico Terezijo Dobroto. Ta je zavzdignila proti njemu motiko, Gleis pa ji je motiko vzel iz roke — pri tem se je motika zlomila. Dobrota je nato vzela drugo motiko in spet šla nad Gleisa. Ta je pa Dobroto udaril, ona je padla in se na glavi lahko poškodovala. — Sodnik pa Gleisa vendar ni obsodil, ker se je prepričal, da je Gleis ravnal v opravičenem silobranu. Samo razbito motiko bo moral Gleis Dobroto plačati.

Razne stvari.

* **Maščevanje ogoljufanega sopoga.** V Cantagaru na Laškem je iznenadil ondotni bogati župan svoje ženo z nekim svojim prijateljem. Svojega prijatelja je na mestu ubil, ženi je pa prerezel z britvijo vrat. Na to se je sam prijavil oblastvu.

* **Nemčija hoče graditi utrdbe.** Kakor poročajo iz Hamburga, je nemška vlada sklenila, zgraditi utrdbbe ob Severnem morju od Nizozemske pa do Jütlandije. Vse nemške etoke v Severnem morju prezidajo v trdnjave.

Potem bi me ljudje šele prav zavidali.«

Adelgunda je bila izprehoda prav vesela, a to njeno veselje se je izpremenilo v resnično blaženost, ko je zapazila, da se zlasti oficirji kaj radovedno po njej ozirajo. Iz same hvaležnosti, ne da bi si kaj mislila, se jim je kar mogoče ljubeznivo smejala in se celo za njimi obračala. Nič ni zapazila, da se vse čudi njemu vedenju in preslišala je v svoji zadovoljnosti popolnoma glasno opazke, ki so jih delale nekatere dame zaradi njene nespodobnega vedenja. Angelik pa, ki je imel prav tako malo pojma o svetu in njegovih navadah, kakor ubegla nunica, je hodil poleg nje ves plah, tako tujega se je čutil med štejajočo se gospodo, in povešal poglede.

»Oh, kako se mi ti oficirji dopadejo,« je šepetaje zavzduhnila Adelgunda in s tem pripoznanjem prebudila Angelika iz njegove prepdenosti. Kakor strela, tako so zadele te besede Angelika v sreco.

»Kaj boš že koj prvi dan začela?« je skoro jokaje zaklical. »O, Špelica, ali si že pozabila na svojo prisego, da mi boš zvesta do groba in da boš ljubila samo mene?«

Angelikova užaljenost je Adelgundo vendar ganila.

»Saj imam samo tebe rada,« mu je tiko zatrjevala. »Tebe in nikogar drugega. Oficirji se mi dopadejo sa-

* **Poneverjenje gledališkega tajnika.** Bivšege višjega tajnika štutgartskega dvornega gledališča, Viktorja Hringerja, so zaradi številnih poneverjenj odsodili na eno leto in šest mesecev zapora.

* **Žrtve znanosti.** Učenjak Harry Cox v Londonu je umrl na grozovitih posledicah kožnega vnetja, povzročenega po Röntgenovih žarkih. Dr. Cox se je že pred petnajstimi leti pečal s temi skrivenostnimi žarki. Že po dveh letih je dobil grozito bolezen in sicer vsled tega, ker je slučajno držal Röntgenovo cev preblizu obraza. Od tega časa je trpel dr. Cox velike bolečine. Predvčerajšnje je umrl v 46. letu. Tudi nek drug angleški učenjak Edvard Hall trpi vsled posledic, po Röntgenovih žarkih povzročenega kožnega vnetja.

* **Avstrijskega deserterja prijeli na Francoskem.** Iz Boulogne sur Mer poročajo: Pred nekaj dnevi so tukaj prijeli mladega moža, ki je bil tukaj pod raznimi napačnimi imeni. Zdaj so njegovo identitetno dognali: Je gotovi Peter Julij Kermann, ki je menda avstrijski oficir in katerega iščelo kot deserterja. Pri njem so našli veliko vsoto bankovcev. Zaradi krive prijave svojega imena je bil obsojen na 14 dni.

* **Velik strajk v Sarajevu.** V Sarajevu so začeli strajkati stavbinski delavec, zidarji, tesarji in dñnarji. Stevilo strajkujočih je okoli 1300. Govore, da se začne splošen strajk.

* **200.000 kron poneveril.** V Budimpešti je policija aretovala advokata dr. Jos. Vilagossyja, ki je poneveril 200.000 K. Vilagossy je znan klerikalec, ki je hodil vsak dan k masi in vsak mesec k obhajilu in se je udeležil različnih romanj v Lurd, v Rim in celo v Jeruzalem. Zaradi njegove verske gorečnosti in klerikalne zagrizenosti ga je izbral stolni kapitelj v Ostrogonu za svojega pravnega zastopnika. S pomočjo duhovščine, ki mu je zganjala klijente, si je Vilagossy pomagal do velikega premoženja. Se pred nekaj leti so ga cenili, da ima štiri milijone, prišel je pa vsled nesrečnih spekulacij na borzi ob vse in zapravil tudi 200.000 kron denarja ostrogonskega kapitelja. Ker je Vilagossy tudi za korarje spekuliral na borzi, so mu nekaj časa priznanašali in le zahtevali, naj Vilagossy vrne poneverjeni denar. Vilagossy pa tega ni mogel storiti in vsled tega ga je stolni kapitelj ovalil in je bil Vilagossy aretovan.

* **Železniška nesreča.** Pri postaji Kisil-Arvatu v transkasiški province na Ruskem je skočil s tira vlak. 19 oseb je bilo usmrčenih, 31 pa ranjenih.

mo zaradi uniform. Nič se zame ne boj! Kako naj ti postanem nezvesta, ko francoski ne znam in vsi ti ljudje govorite francoski.«

Adelgundino prijazno zatrjevanje je sicer precej pomirilo Angeliko, a popolnoma ga ni prepričalo.

»O, Špelica,« je ternal, »kaj pomagajo vsi dobri nameni, če je pa meso slabo. Jaz sem imel tudi najboljše namene, ko sem obljubil uboštvo, pokornost in čistost, pa sem jih vse prelomil. In če si ti postala nezvesta svojemu nebeskemu ženinu, bi se pač lahko zgordilo, da se iznevereši tudi meni, čeprav ne znaš francoski. O, Špelica . . . «

»Nikar ne pridiguj, saj nisi več kapucin,« ga je nevoljno prekinila ubegla nuna. »Jaz vendar nisem ušla iz kloštra, da bi samo tebe gledala.«

Angelik je sicer uvideval, da ima Adelgunda prav ali spriznati se vendar ni mogel z mislio, da bo Adelgunda zdaj občevala tudi z drugimi ljudmi, ne samo z njim, da bo hotela živeti in od življenja še kaj več imeti, kot samo njegovo sreco.

»Kuto sem slekel ali kapucinarskega duha še nisem iz sebe izgnal,« je sam pri sebi rekel, glasno pa je dejal svoji spremjevalki: »Špelica, moja duša je do vrha polna žalosti, pojdiva v gostilno, da se potolažim.«

(Dalje prihodnjek)

* **Poševni stolp v Pizi v nevarnosti.** Poševni stolp v Pizi se je nagnil. Inženirji se boje, da se stolp ne podbere. Vlada je poslala posebno komisijo v Pizo, da preišče stanje stolpa. Za zdaj je tehnična komisija prepovedala, zvoniti z velikimi zvonovi, samo z malimi se sme še zvoniti. Poslanec mesta Pize, Toscanelli, ki je po poklicu inženir, je poslal vladni brzojavko, v kateri zahteva, naj se potrebno ukrene, da se ne zgodi ista nesreča, kakor s stolpom v Benetkah. V Pizi je ljudstvo zelo razburjeno.

* **Umor ali samomor.** V Dobravici pri Blanskem so našli vdovo Emilijo Šankovo v kuhinji obešeno. S tem naj bi se obudila sumnja, da se je vdova sama obesila. Toda bila je umorjena, ker so bile vse omare ulomljene.

* **Smrtonosni pik muhe.** Pred dvema dnevoma je pičila muha 64-letno ženo Marijo Buhalovo v Popovicih in sicer v nos. Buhalova je od začetka dajala na zatekel nos le domača zdravila. Šele ko se je stanje žene poslabšalo, so poklicali zdravnik. Ta je mogel pa edinole konstatirati zastrupljenje krvi. Kmalu na to je žena umrla.

* **Umor prostitutke.** Predvčerajšnji so našli v stanovanju nekega Fahda prostitutko Njelsen umorjeno. Fahda so prijeli, toda ta je rekel, da je nedolžen. In res se je izkazalo, da je morilec prejšnji ljubimec dekleta, neki Olšinsky, ki je sledil paru v Fahdovo stanovanje ter prostitutko ustrelil, ko je Fahd odšel. Morilee Olšinsky se je naslednjega dne ustrelil. Olšinsky je sin nekega dobro situiranega fabrikanta.

* **Usmrtilitev morilea lastnega otroka.** Iz Ratiborja poročajo: Rudarja, Jožefa Tanneberga, ki je do smrti mučil svojega štiri meseci starega otroka, katerega ni hotel za svojega pripoznati, so v soboto usmrtili. Delinkvent je bil popolnoma potrt.

* **»Črna roka«.** Laško-ameriška roparska družba »Črna roka« je v Siciliji izvršila zopet roparski umor. Nekega posestnika iz Mussomili, ki se je s svojo hčerkjo vračal domov, so trije roparji napadli, pobili ter oropali. Umirajoča sta mogla še priznati, da so bili morilei člani »Črnej roke.«

Za kratek čas.

Župnik Janez: Kaj imaš zopet novo kuharico?

Župnik Matevž: Da, prejšnjo sem odslovil.

Župnik Janez: Zakaj pa? Saj je prav izvrstno kuhalca.

Župnik Matevž: To že, ali, veš, ponoči je imela mrzle noge in tega jaz ne morem trpeti.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Rasto Pustoslemšek.

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 12. julija 1910.

T o r m i n.

Pšenica za oktober 1910. za 50 kg 9 25

Rž za oktober 1910. za 50 kg 7 08

Koruba za juli 1910. za 50 kg 5 46

Oves za oktober 1910. za 50 kg 7 19

E f o k t i v.

10 vin. ceneie.

Borzna poročila.

Ljubljanska
„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurz dnevnake borze 12. julija 1910.

Možobeni popravlji.	Denarni	Blagovni
4% majeva renta	94-15	94-35
4-2% srebrna renta	97-80	98-—
4% avstr. kronska renta	94-10	94-30
4% ogr.	92-10	92-30
4% kranjsko „deželno“ posojilo	96-50	—
4% k. o. češke dež. banke	94-25	95-25

Srečke iz 1. 1860	237—	243—
" 1864	324—	330—
" tiske	155-50	161-50
" zemeljske I. izdaje	296-25	302-25
" II.	275-15	281-15
" ogrske hipotečne	248—	254—
" dun. komunalne	532—	542—
" avstr. kreditne	529—	539—
" ljubljanske	79-50	83-50
" avstr. rdeč. križa	64-50	68-50
" ogr.	38-40	42-40
" bazilička	28-65	32-65
" türske	259-50	260-50

Delnice.	Denarni	Blagovni
Ljubljanske kreditne banke	446-25	447-25
Avstr. kreditnega zavoda	666-75	667-75
Dunajske bančne družbe	542-50	543-50
Južne železnice	103-90	104-90
Državne železnice	739-50	740-50
Alpine-Montan	741-75	742-75
Češke sladkorne družbe	232—	234—
Živnostenske banke	261—	262—

Valute.	Denarni	Blagovni

<tbl_r cells="3" ix="4" maxcspan

**Christofov
učni zavod**
se nahaja v hiši gosp. župana,
Sodna ulica št. 2.
Vpisovanje
od 1. do 15. julija vsak dan od 12. do 3. pop.

Prešernove slike
prodaja in pošilja po poštinem poštežju
Iv. Bonač v Ljubljani.
Cena slik 5 krov. 2073

Usojam si vladivo opozoriti, da sem prevzel

9

glavno zastopstvo ,Prve Češke življenske zavarovalnice.

Nadalje opozarjam, da preskrbujem kulantno

vsakovrstna posojila in kredite
kakor : trgovske, stavbne, hipotekarne, uradniške in menične kredite.
Leo Franke, Ljubljana, Kongresni trg 6, I. nadstr.

Ustanovljena leta 1882.

23

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrirana zadruga z neomejeno zavezo
v lastnem zadružnem domu v Ljubljani na Dunajski cesti št. 18
je imela koncem leta 1909 denarnega prometa K 83,116.121-11
upravnega premoženja K 20,775.510-59

obrestuje hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim premetom in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad K 20,000.000

Posojuje na zemljišča po $5\frac{1}{4}\%$ z $1\frac{1}{2}\%$ na amortizacijo ali pa po $5\frac{1}{4}\%$ brez amortizacije; na menice po $6\frac{1}{2}\%$.

Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.
URADNE URE: vsak dan od 8.—12. in od 3.—4. izven nedelj in praznikov.

Telefon št. 185.

Poštne hranilnice račun št. 828.405.

„Trgovsko-obrtna banka v Ljubljani“

registrirana zadruga z omejenim jamstvom

Uradni prostori: Šelenburgova ulica št. 7, nasproti glavne pošte.

Sprejema vloge na knjižice ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga po $4\frac{1}{2}\%$; rentni davek plačuje zadruga sama. — Sprejema vloge na tekoči račun; na zahtevo dobi stranka čekovno knjižico. — Daje posojila na najrazličnejše načine. — **Ravnotam menjalnica:** zamenja tuj denar, prodaja vsakovrstne vrednostne papirje, srečke itd. Nakazila v Ameriko. — Eskomptira trgovske menice. — Preskrbuje vnovčenje menic, nakaznic, dokumentov itd. na vsa tu- in inozemska tržišča. — Izdaja nakaznice. Vsa pojasnila se dobe bodisi ustmeno ali pismeno v zadružni pisarni.

10

Uradne ure vsak dan dopoldne od 9. do 12., popoldne od 3. do 5.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI.

Delniška glavnica:
K 5,000.000—

Stritarjeva ulica štev. 2.
Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po $4\frac{1}{2}\%$ čisto. — Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst po dnevnih kurzih.

Rezervni zaklad:
K 450.000—

Podružnice v Spljetu, Cetinju, Trstu in Sarajevu.

.. Največji, najvarnejši slovenski denarni zavod.

Mestna hranilnica ljubljanska

LJUBLJANA, Prešernova ulica štev. 3.

.. Največji, najvarnejši slovenski denarni zavod.

Denarni promet do 31. decembra 1909 nad 518 milijonov krov.

Obstoječih vlog nad 38 milijonov krov.

Rezervni zaklad nad 1 milijon krov.

Za varnost vloženega denarja jamči zraven rezervnega zaklada še mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in z vso svojo močjo. Izguba vloženega denarja je nemogoča, ker je po pravilih te hranilnice, potrenih po c. kr. deželnih vlad, izključena vsaka spekulacija z vloženim denarjem. Vloge se sprejemajo vsak dan in se obrestujejo po $4\frac{1}{4}\%$ brez odbitka; nevzdignjene obresti se pripisujejo vsakega pol leta h kapitalu. Sprejema

vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.



Posola na zemljišča po 5% obresti in proti amortizaciji po najmanj $1\frac{1}{4}\%$ na leto. Daje posojila na menice in vrednostne papirje.

Za varčevanje imá vpeljane lične domače hranilnike, v podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov pa kreditno društvo.

Slovenci!

Oklenimo se z vsemi močmi gesla: »Svoji k svojim!« Osamosvojimo se na narodno - gospodarskem polju!

Ne podcenjujmo se! Bodimo odločni, mlačnost, obzirnost in nedoslednost, ki se čim huje nad nami maščujejo, morajo izginuti. Osvobodimo se tujega jarma!

Dolžnost

vsakega Slovence je, da sklene zavarovalno pogodbo bodisi za življenje, ali pa proti požaru le pri slovenski banki »SLAVIJA«.

Podpirajmo torej domač slovanski zavod, da more naložo, ki si jo je stavljal, izpolniti v najširšem obsegu.

„SLAVIJA“ vzajemno zavarovalna banka v Pragi

je največji slovanski zavarovalni zavod v Avstriji.

.. Ogromni rezervni fondi K 40,812.797 — jamčijo za popolno varnost. ..

Banka „SLAVIJA“ ima posebno ugodne in prikladne načine za zavarovanje življenja.

Banka „SLAVIJA“ razpolaga z najcenejšimi ceniki za preskrbljenje za starost, za slučaj smrti roditeljev, za doto otrokom.

Banka „SLAVIJA“ razdeljuje ves čisti dobitek svojim članom.

Banka „SLAVIJA“ je res slovenska zavarovalnica z vseskozi slovansko-narodno upravo. gmotno podpira narodna društva, organizacije in prispeva k narodnim dobrodelnim namenom.

Banka „SLAVIJA“ stremi za izboljšanjem in osamosvojitvijo narodnega gospodarstva.

Vsa pojasnila daje drage volje

generalni zastop banke „Slavije“ v Ljubljani.